AUG 26 1919
Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА“
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ“
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J
Всї листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA“.

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA“
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., СУБОТА, 23-го СЕРПНЯ 1919. Ч. 100. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. SATURDAY, AUGUST 23, 1919. No. 100.

УГОДА МІЖ УКРАЇНОЮ І РУМУНІЄЮ.

Між правительством Петлюри і Польщею ведуть ся переговори.

Поголоска про упадок всеросійського правительства Колчака.

Военна нарада російських монархістів під проводом Николая Николаєвича.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

УГОДА МІЖ УКРАЇНОЮ І РУМУНІЄЮ.

Румунія позволила на перевіз военних матеріялів на Україну.

ЛОНДОН, 21. серпня. — Тутешна українська місія доносить, що між Україною і Румунією прийшло до угоди, на підставі котрої Українці одержали дозвіл перевозити через Румунію оруже, амуніцію і инші военні матеріяли.

Українське і румунське правительства прирекли собі взаїмно, що не піднесуть оружа проти себе. Дальше сказано, що Румунія згодила ся бути речником українських домагань перед мировою конференцією.

Тутешні Українці заявляють, що се є перший важний крок в напрямі признаня независимости України, та що воно дає спромогу Україні значно скріпити її боротьбу проти большевиків.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ПЕТЛЮРОЮ І ПОЛЬСЬКИМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ РОЗПОЧАЛИ СЯ.

Поляки надіють ся дістати від Українців поживу в заміну за оружну поміч.

(Після кореспонденції Крістофера Ломбі).

ВАРШАВА, 19. серпня. — Польське правительство розпочало переговори з ґен. Петлюрою, командантом українських військ. Почин до сього дала Румунія, якої бажанем є утворити сильніший боевий фронт проти большевиків в західній Україні.

Сю акцію не треба розуміти, неначе би Поляки мали намір розпочати нові военні операції поза Збручем. Їх бажанем є, щоби сей кут їх краю полишив ся в спокою. Приязне полагоджене спору з Українцями не лише увільнило би Поляків держати там більшу скількість війска, але також дало би їм спромогу одержати від України в заміну за оружну поміч збіже, якого вони дуже потребують.

РУМУНІЯ ЗМАГАЄ ДО УТВОРЕНЯ СОЮЗА З УКРАЇНОЮ І ПОЛЬЩЕЮ.

Румунія проти відбудованя давної Росії.

ПАРИЖ, 20. серпня. — Одержані вісти доносять, що Румунія змагає до утвореня союза з Україною і Польщею.

Румунія є проти відбудованя давної Росії, в якій бачить небезпеку. Прихильники відбудованя Росії в давних границях є проти відданя Бесарабії Румунії.

ПАРИЖ, 19. серпня. — Телеґрами з Букарешту доносять, що Румунія розпочала наступ проти большевиків. В останних днях прибуло кілька румунських полків з Трансильванії до Бендер над Дністром. Румунські війска є віддалені всего 50 миль від лівого крила армії ґен. Денікіна.

Новий український посол в Букарешті, Мацієвич, вважає угоду, заключену з Румунією, яко спільну акцію проти большевиків.

РУМУНИ РОБЛЯТЬ ПРИГОТОВАНЯ ДО НАСТУПУ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

Мають намір получити ся з війсками ґен. Денікіна.

ПАРИЖ, 20. серпня. — Румунські війкові власти роблять приготованя до наступу проти большевиків на північ від ріки Дністра і тому мають намір получити ся з війсками ґен. Денікіна, які оперують в полудневій Росії.

БОЛЬШЕВИКИ ОПОРОЖНИЛИ ХЕРСОН І МИКОЛАЇВ.

Протибольшевицькі війска заняли Черкаси на полудне від Києва.

ЛОНДОН, 20. серпня. — Протибольшевицькі війска заняли Херсон, Миколаїв і Черкаси над Дніпром понизше Києва, як се доносить бездротна телеґрама з большевицької головної кватири в Москві.

ДАЛЬШИЙ ВІДВОРОТ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ВІЙСК НА ВОЛИНИ.

Війска ґен. Денікіна посувають ся дальше на північ в напрямі Києва.

ЛОНДОН, 21. серпня. — Урядова большевицька телеґрама доносить:

„Здовж мурманської зелізниці відбуваєть ся завзята боротьба. Наші війска посувають ся в напрямі ріки Суни.

„На полудново-західнім фронті наші війска були приневолені опорожнити місцевість Козятин, 90 миль на північний захід від Києва.

„На боевім фронті ґен. Денікіна наші війска по завзятій битві заняли нові становища на схід від Зубна. Наші війска опорожнили також Кореновое".

Вісти, які одержали нині польські круги в Лондоні, доносять, що Петлюра і Денікін переводять в західній і полудневій Україні успішний наступ проти большевиків. Ґен. Денікін буде мати небавом спромогу получити ся з війсками аліянтів, що буде знаком до повстаня цілої України проти большевицтва і прогнаня большевицьких війск до центральної Росії.

НА УГОРЩИНІ.

НА УГОРЩИНІ ПРОГОЛОШЕНО ВОЄННИЙ СТАН.

Гувер домагаєть ся усуненя арх. Йосифа.

КОПЕНГАҐЕН, 21. серпня. — В цілій Угорщині проголошено военний стан, як се доносить телеґрама з Будапешту.

ПАРИЖ, 21. серпня. — Герберт Гувер, голова міжнародної ратункової комісії, заявив, що головною задачею дипльоматії буде безпроволочно усунути арх. Йосифа з голови угорського правительства і дати угорському народови змогу утворити народне правительство. Нові держави середної Европи є крайно обурені з приводу утвореня на Угорщині габсбурського правительства.

Герберт Гувер предложив вчера головній раді звіт з положеня на Угорщині. В дискусії над сею справою Гувер заявив, що акція повинна бути переведена в тім напрямі в протягу пять днів, коли би однак головна рада з полагодженем справи зволікала, треба надіяти ся на Угорщині небавом великого проливу крови.

В РОСІЇ.

ҐЕН. ЮДЕНИЧ РОЗПОЧАВ НАСТУП НА ПЕТРОҐРАД.

Його армії помагають війска анґлійські і естонські.

ЛОНДОН, 20. серпня. — Загальний наступ на Петроґрад розпочав ся. Північно-західна російська армія, яка має поміч від Анґлії і Естонії, стоїть під командою ґен. Юденича.

Великі анґлійські транспорти амуніції і оружа прибувають щодня до естонської пристани в Ревали.

ДАЛЬШІ УСПІХИ БОЛЬШЕВИКІВ НА СИБІРСЬКІМ ФРОНТІ.

Війска Колчака уступають в напрямі Тобольска.

ЛОНДОН, 20. серпня. — Большевицькі війска заняли Ілетск, 40 миль на захід від Оренбурґа, як се доносить бездротна телеґрама з Москви.

Нинішні вісти з Омска доносять, що війска адм. Колчака опорожнили місто Тюмен, яке лежить на схід від російсько-сибірської границі, і уступають в напрямі Тобольска.

Большевицькі війска посунули ся на схід від Оренбурґа.

ЛОНДОН, 21. серпня. — Наступ большевиків, який був зразу звернений в напрямі Омска, відбуваєть ся тепер в напрямі Туркестану. Большевики мають на цїли здобути контролю над цїлим Туркестаном, щоби забезпечити собі транспорти бавовни і поживи, яких вони будуть позбавлені через втрату України.

Большевицькі війска посунули ся на схід від Оренбурґа, приневолюючи уральських козаків відступити поза шлях Оренбурґ-Ташкент.

На північнім сибірськім фронті большевицькі війска перейшли ріку Тоболь.

Після останних інформацій сила большевицької армії представляєть ся, як слідує: На північнім фронті 39.000, на західнім фронті 167.000, на полудневім фронті 146.000 і на східнім (сибірськім) фронті 133.000. Крім того большевики мають 727.000 резерву в нутрі держави.

Німецькі офіцири орґанізують большевицьку армію.

ВАШІНҐТОН, 20. серпня. — Підозріває, що німецькі офіцири є заняті реорґанізацією большевицької армії, потверджують вісти, які одержав департамент заграничних справ зі Швеції на підставі телеґрам з Москви.

Богато німецьких офіцирів наймило ся за високу платню на службу до большевиків і вони переводять з великим поспіхом реорґанізацію большевицької армії в надії, що вона зможе ще перед настанем зими знищити армію ґен. Денікіна.

Між большевицьким правительством і Німцями ведуть ся переговори в справі відданя Німцям реорґанізації зелізниць в савєтській Росії.

Поголоска про упадок омського правительства.

ТОКІО, 20. серпня. — Телеґрама з Пекіна подає непотверджену вістку про упадок омського правительства.

Всеросійське правительство, як се доносить телеґрама з Омска під датою з 17. серпня, перенесло свою резерву золота і архіви з Омска до Іркутска. Инші вісти доносять, що положенє омського правительства чимраз гірше, а то з причини останних побід над Колчаком і великої дезерції в рядах його армії.

Надіють ся, що японські війска на Сибіри одержать припоручене здержати наступ большевиків на схід від Іркутска.

Военна нарада російських монархістів під проводом Николая Николаєвича.

ЛОНДОН, 20. серпня. Нинішна телеґрама зі Стокгольму доносить, що там відбула ся „велика военна нарада" російських монархістів під проводом великого князя Николая Николаєвича, бувшого головного команданта російських військ. Предметом нарад були пляни в цїли поваленя савєтського правительства Леніна. Першим кроком до осягненя сеї цїли має бути загальний наступ на Петроґрад. В нарадах брали участь Николай Николаєвич, ґен. Юденич, премієр російського північно-західного правительства, Ліянозов, і бувший гетьман України, ґен. Скоропадський.

Російські монархісти покладають великі надії на Николая Николаєвича, сподіючи ся, що він є ще дотепер божищем російських мас. Великий князь, який через два роки укривав ся на Кримі, переїхав відси до Італії, відки недавно прибув до Швеції.

Адм. Колчак переводить реформи в армії.

ВАШІНҐТОН, 20. серпня. — Вісти, одержані з Омска, доносять, що положене адм. Колчака трохи поправило ся. Вправді його армія після останних невдач в боротьбі з большевиками була приневолена опорожнити велику територію і втратила величезниу скількість военних матеріялів, але уступаючи на тобольські болота, вона має змогу заняти корисні становища до оборони.

В останнім часі зайшли також деякі важнійші зміни в начальній команді сибірської армії. Шефом головного штабу іменував Колчак ґен. Дітріха, який є рівночасно міністром війни. Головним командантом всїх козацьких військ на Сибіри зістав іменований ґен. Рінов.

Сибірські війска полонили 2.000 большевиків.

ОМСК, 5. серпня. — Сибірські війска полонили 2.000 большевицьких і мадярських жовнірів, які утікли з табору коло Красноярска, причім 200 убили, а лише 60 змогло втечи, як се доносить чеський звіт.

Полонені плянували напад на табор, але їх пляни ударемнено. Чеські війска були готові помогти сибірським війскам проти большевиків і Мадярів, але їх на поміч не взивано.

Анґлійські кораблї вивозять цивільне населене з північної Росії.

ЛОНДОН, 21. серпня. — Міністерство для справ транспортових призначило кілька кораблїв, які мають удати ся до північних російських пристаний, щоби забрати тих російських цивільних, які хочуть покинути сю околицю, заки її опорожнять анґлійські війска.

Окремий відділ для справ Росії.

ВАШІНҐТОН, 20. серпня. — Задля великої ваги, яку має під теперішну пору справа Росії, департамент заґр. справ рішив утворити окремий відділ для справ Росії. Шефом відділу буде Б. Майлс, який стояв до тепер на чолі відділу для справ близкого сходу.

НА ЛИТВІ.

Поляки займають дальше литовські землї.

КОВНО, 20. серпня. — Польські війска перейшли роземну границю і обсадили знова новий кусень литовської території в сувальській ґубернії. Се викликало серед литовського населеня велике обуренє і дало привід до великих демонстрацій проти Поляків.

Тисячна товпа зґромадила ся перед головною кватирою французької місії. Литовський бесідник зі сльозами в очах промовляв до французького представника, який появив ся на бальконі, отсими словами:

„Французи втратили були Альзацію і Льотаринґію. Тепер вони її відзискали і повинні другим дати поміч. Ми вважали Францію спасителем Литви. Франція приобіцяла нам помочи проти Поляків, але тимчасом вона попирає польську політику. Ми не хочемо більше брехунів. Ми протестуємо проти загарбуваня Поляками нашого краю при помочи французьких жовнірів і амуніції. Коли Поляки будуть дальше наступати, нам остають хиба Злучені Держави. І ми радше покинемо свій край і виемігруємо до Злучених Держв, ніж маємо остати під польським пованем".

Сцена була дуже зворушаюча. Зібрані співали народний гимн, серед співу було чути плач. Плакали навіть і жовніри. Французький представник відповів:

„Сама Франція не визначувала роземної лінії. Всі аліянти є за се відвічальні".

Зібрані присягали, що будуть бороти ся проти Поляків до послідного, але не позволять загарбати свободу і край.

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

СПРАВА ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ В АМЕРИКАНСЬКІМ СЕНАТІ.

Комісія для заграничних справ вислухав між иншими також представників України.

ВАШІНҐТОН, 21. серпня. — Дві важні події вказують на те, що поклик президента Вілсона, який візвав сенат до скорого потвердженя мирового договору і конституції ліґи народів, не зробив жадного вражіня в сенаті та що боротьба в тій справі може протягнути ся на неозначений протяг часу.

Тими подіями є:

1. Комісія для заграничних справ ухвалила вислухати представників Ірляндії, Єгипту, Греції, Литви, України, Естонії і Латвії. Вона вислухає також представників инших народів, які змагають до независимости і які домагають ся від сенату, щоби він примінив в їх справах принцип про самовизначене народів, проголошений през. Вілсоном. Переслухане займе кілька тижнів, що вплине на опізнене предложеня мирового договору в сенаті.

2. Провідники опозиції, яка заявила ся за відкиненем мирового договору або зробленя важних змін, відбули спільну нараду, на якій приняли програму дальшої боротьби. Між иншим ухвалили вони відбути в цілій Америці віча проти мирового договору і ліґи народів. Віча будуть мати на цїли виробити серед загалу настрій за цілковитим відкиненем теперішного мирового договору і уложенем нового договору з пропущенем ліґи народів.

В РУМУНІЇ.

РУМУНІЯ ПРОТИВИТЬ СЯ МИРОВОМУ ДОГОВОРОВИ З АВСТРІЄЮ.

Домагаєть ся, щоби справу границь порішила Ліґа Народів.

ПАРИЖ, 20. серпня. — Румунія заявила, що не підпише мирового договору з Австрією, як се доносять з урядових кругів.

Румунія противить ся договорови, в якім не визначено нових границь Румунії, але полишено сю справу до порішеня головній раді. Румунський премієр Братіяно заявив, що справа визначеня границь має бути порішена Ліґою Народів, а не представниками лише чотирох держав.

Румунське правительство противить ся також підписаню окремого договору, в якім містять ся ґарантії для національних меньшостий.

Румунські війска мають намір обсадити цілу Трансильванію і Бесарабію, натомісць опорожнити Будапешт, уступаючи 30 миль на схід від міста.

В НІМЕЧЧИНІ.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ НІМЦЯМИ І ПОЛЯКАМИ ЗІРВАНІ.

Німецьке правительство проголосило на горішнім Шлеску военний стан.

БЕРЛІН, 20. серпня. — Польські делеґати зірвали дальші переговори з Німцями, які від кількох днів були ведені в Берліні. Німці поставили були домагане, щоби спірні справи при визначеню німецько-польських границь були полагоджені при помочи плебісциту.

До зірваня переговорів прийшло, коли на дневний порядок взято справу горішного Шлеску. Як раз надійшли тоді вісти про боротьбу між Німцями і Поляками на горішнім Шлеску. Поляки обжаловують Німців, що вони нарушили услівя перемиря, нападаючи на польські війска, які находили ся поза роземною лінією.

Німецьке правительство проголосило в цілім горішнім Шлеску военний стан.

НАЙСТАРШОЮ І НАЙБІЛЬШОЮ УКРАЇНСЬКОЮ ҐАЗЕТОЮ В АМЕРИЦІ Є „СВОБОДА". Вона виходить вже 25 років, отже чверть сотки літ; вона є одинокою ґазетою, що лишила ся дотепер з ріжних видавництв, закладаних на початку нашої іміґрації в Америці.

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief.
ANDREW SAWKA, Business Manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ЧОГО ЗАГАЛ НЕДОЦІНЮВАВ.

До сего часу ми не мали в Америці Українського Пресового Бюра не так з браку відповідних технічних сил (за гроші все знайдеть ся!), як радше з браку гроший.

Коли на инші цілі загал охочо відповідав жертвами, то на пресу жертви не йшли із заохотою.

Тимчасом преса, се одно з найліпших средств боротьби проти вшех-Польщі перед широким сьвітом.

Читалисьте звіт д. Лозинського з мирових переговорів? Пригадуєте собі, які обовязки нагадує він нам з Парижа? Чи переконали ся Ви, шановний Читачу, що Пресове Бюро мусить пійти в рух, мусить інформувати, переконувати Америку на більшу скалю, ніж се діялось дотепер.

І на більшу скалю мусять приходити жертви від загалу, бо видатки на пресу можуть йти тільки в парі з прибутком жертв.

Ми досі не знаємо такого Українця, котрий би жалував жертви на боротьбу проти вшех-Польщі. Ми не знаємо такого средства, якогоб ми не хотіли ужити проти вшех-Польщі.

Мала українська кольонія в Парижи доказує чудес. Як довідуєть ся „Курієр Польскі" від аліянтського дипльомата, проти Польщі з богатьох боків ведеть ся там, в Парижи, зажерта проти-акція. Там Українці і Литовці не щадять жертв. Дипльомат признає, що Українці ведуть акцію проти Польщі з подиву гідною енерґією і зручностию, виказуючи заборчі інстинкти і широкі анексійні пляни вшех-Польщі. Один визначний польський журналіст предсказує, що вшех-Польща не дотягне до 30 літ, коли ворожнеча проти неї не устане. Вже її переглядають чужі комісії. Вже в Парижи знають про пан-польонізм, не меньше ніж про пан-ґерманізм.

А чого-ж Ви маєте ховати в собі гнів і лють проти вшех-Польщі? Чому Америці вже тепер не виявити, за що мілїон тутешних Українців палає пімстою на Ляхів?

Лише з Пресового Бюра Америка може скоро засягати **правду про** вшехпольський імперіялїзм, рабівництво, дикунство, **і довідуватись які має** бажаня український нарід.

Кілько Ви жертвували на Українське Пресове Бюро? Яку жертву Ви дотепер зложили на оборону рідної справи перед лютим ворогом?

Ми звертаємось із запитом до тих Українців, котрі не кинули і не думають кидати боротьби проти вшех-Польщі.

Ми говоримо до тих, котрі розуміють ся на національній чести, і котрі відзивають ся на поклик, коли та честь є загрожена.

КІЛЬКА СЛІВ ПРАВДИ ДО УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ.

Хотяй Польща хвилево завоювала західну область Української Републики, то всетаки доля завойованих областий не є пропаща, як довго її мешканці почувають себе горожанами України і добровільно виповняють горожанські обовязки зглядом своєї вітчини.

За кілька років війни кождий американський Українець мав нагоду приглянути ся, яких жертв вимагає держава від своїх горожан. В цілих Злучених Державах мабуть не знайдете ніодної родини, котра-б не позичила для свойого правительства бодай 50 долярів. Навіть чужинецькі родини не відмовлялись від сего патріотичного обовязку і між самими Українцями можна начислити тисячі таких, котрі не то позичили, але таки жертвували по кілька долярів для справи Америки, і то нераз і не два.

Україна вимагає від тих, що почувають себе її горожанами, таких самих жертв, як Америка вимагала від Американців. І не лиш Україна, але і кожда нова република, що повстала з сеї війни, вимагає від своїх земляків сповненя горожанських обовязків.

Тимчасом горожанський податок американських Українців, зложений через їх репрезентацію — Український Народний Комітет — виносить всего 80 тисяч. Чужинець, необзнакомлений зі справою України, думав би, що се збірка на малий бізнес — штор, чи щось подібне.

А вжеж справа України — се ніякий бізнес, ні тисячу бізнесів: се справа сьвята; вона обходить весь народ в цілости і варта тільки, кілько в нас є майна.

Така пригадка самим собі незлишна. Ми нація і хочемо остати нацією, тож мусимо мірити себе такою мірою, під яку стають всі самостійні народи, великі чи малі.

На малу корпорацію — 80.000 вистарчає. На націю — стидно згадувати. Як розділимо на мілїон Українців в Америці, то на кождого припадає всего 8 (словами: вісім!) центів! Не хочеть ся повірити, щоби заможний український загал в Америці справу жертв на насушні потреби України трактував на рівні з видатками на діточі мувінг-пікчери.

Недавно у пресі появив ся спис жертв, які зложило наше духовенство. Се не конець, але початок публичної контролї, яка буде розтягнена на весь загал. Дехто жертвує богато, а більшість не почуває ся до ніякого патріотичного обовязку, хотяй не щадить своєї „цінної" критики тим, котрих доля поставила на чоло народного руху. Нехай же кожда українська кольонія буде приготована на те, що у пресі появить ся точний поазбучний спис жертводавців, склясифікований після стейтів, після плейзів, у словарцевім виданю, так що кождий Українець протягом одної мінути зможе сконтролювати, хто, коли, і кілько жертвував на визволенє України. Чийого імени не буде у словарци, той — значить — се жертвував нічого. Ми згори знаємо, що сотки людий, котрі мильно в очах народу уходять за патріотів, будуть присилати „спростованя" у формі спізнених жертв. Щоби „пізних Русинів" не наражувати на немилий несмак, ми оставляємо їм місяць часу на ті спростованя і спізнені жертви. Довше здержуватись з випуском книжкового виказу не будемо, бо тепер не пора скривати гріхи народу. Нам треба знати правду про свій нарід, про кождого з нас з осібна. Нам треба точно перечислити свої сили національні, зміряти патріотизм і посьвяту американських Українців для рідного краю. Нам треба знати, хто з нами готовий на більше діло для справи України.

Ми всі тут — се незавойована часть Галичини, около пів-мілїонова армія борців. А чи вже всі в ряді, ґотові на всяку жертву під команду?

У кождім плейзі є наша національна орґанїзація, котра за вказівкою централї кермує полїтичним рухом. Чи Ви є діяльним членом місцевого Українського Народного Комітету? Чи платите добровільний податок на національну справу?

Як колинебудь вернете до старого краю, не стрінете там ніодного Українця, котрий би не брав участи в боротьбі за Україну. З виразу їх лиць, по ранах і по нагрудних відзнаках пізнаєте, що вони заплатили свій горожанський довг Україні.

Чим викажетесь Ви, що стоялисьте з українським народом у боєвій лінії? Маєте грамоту Українського Народного Комітету? Є у Вас бодай нагрудна відзнака, що Ви є членом Народного Комітету? Чи маєте які кращі відзнаки або посьвідки, що складалисьте жертви на визволенє України?

Ми Вам згори скажемо, що красшої відзнаки понад грамоту для Українця патріота в Америці нема. Се національна відзнака, котра приносить честь і славу тому, хто її набув. Се документ, котрий передасть Вашим далеким потомкам згадку про Ваш патріотизм, про Вашу діяльну участь в славній на весь сьвіт боротьбі українського народу за независимість. Грамота є дорогою і гордою окрасою української хати.

Український Народний Комітет тепер зачав роздавати грамоти товариствам і поодиноким членам у признаню їх жертв для справи визволеня України. Грамоти не можна ні тепер ні пізнійше в дарунку дістати або відкупити, бо вона стає власностию того Українця, що її набув, носить його імя, і вичисляє жертву, яку зложив у визвольній боротьбі. Хто має сю почесну грамоту, той має безсумнівне сьвідоцтво, що сповнив весь горожанський обовязок, який накладає на американського Українця рідний край у сей час.

Кождий, хто зложив належну жертву на визвольний фонд, нехай зголошуєть ся до Українського Народного Комітету по грамоти і відзнаки.

Пора, щоб Українці в Америці показали ту силу, яку укривають в собі. Тепер, коли на варшавськім сьмітю польський сейм ломить собі голову над уліпшенем проєктів на очищенє „кресуф з гайдамацтва", від нас мусить на час прийти відсіч.

Український Народний Комітет відзиваєть ся до всіх плейзів, щоб мобілїзували всі сили, духові і матеріяльні. Весь народ мусить зорґанізуватись у карну армію горожан, сьвідомих своїх обовязків перед рідним краєм.

Памятаймо, що на присмиренє бутної Польщі треба американської витривалости й козацького завзятя; треба правдивих жертв (датки центами добрі на марки, малі почтові видатки), треба правдивих патріотів-горожан, а вкінци — треба діяльної участи загалу, не самих одиниць.

ЯК ЛЯХИ ГОСПОДАРЯТЬ НА ГАЛИЦЬКІЙ УКРАЇНІ.

Один предплатник „Свободи" прислав нам лист, який одержав від свого батька з одного села в Золочівщині, з дня 13. липня с. р., значить вже по нападі і наїзді Ляхів на наш край. Імени його і назви села не подаємо, аби польські аґенти, яких польські політичні злочинці утримують в Злучених Державах не могли робити доносів на невинних людий, а наїздники, аби не могли над ними знущатись.

Сей лист звучить:

Дня 13-го липня, 1919.

„Доносимо, що ми переживали і переживаємо тяжкі і сумні часи; малисьмо страшні часи, а тепер ще страшнійші.

„Поміркуйте, що через наше село тягнула позиція в році 1915-тім, а тепер в році 1919-тім в Почапах ми сиділи 5 днів по ямах, як миши, а понад нами шрапнелї та ґранати літали як ворони. Який був крик і страх, вам описати не вмію, але Бог добрий стеріг нас.

„А тепер Ви хочете вислати гроші. За гроші я тут нічого не куплю, бо нема нічого; а як трафить ся, то купити не можна, бо дин дзиґар (циґаретка) коштує дві корони, хустинка, що коштувала 20 сотиків, то тепер 120 корон; чоботи 800 корон; літра молока 5 кор.; корець жита 800 корон; корець бараболь 160 корон. **Отже най гроший не посилайте. Нам брак чобіт і одежи.** Я маю досить гроша свого; купив за свої гроші дерева на хату, дубину і соснину. Коштує мене 4.000 корон. В нас тепер робітник заробить на день 40 корон, але нічого за них не купить.

„Найбільша біда Жидам, бо як перед війною хлопи ходили на передновок з мішками до Жидів, так тепер Жиди ідуть до хлопів на село і платять, хто що каже, бо ніщо не має вартости тільки дин хліб; він є пан.

„Коний в нас нема; нема чим робити, бо забрали на війну; тепер якийбудь кінь коштує 2.000 корон, а корова 4.000 корон.

„Пришліть нам щось з фантя, бо ми голі і зрабовані, бо в нас такі добрі часи, що як їдеш на поле чи до міста ідеш, а здибають пани (Ляхи), то тебе звізитирують і забирають, що маєш; навіть чоботи здирають з ніг. Така то в нас тепер република, але є надія, що то колись скінчить ся той рабунок. От прийдуть до хати пани (Ляхи) з ґверами, вітворяй скриню, і то мусиш, і заберуть що їм ся подобає. Ви, мої діти, не жалуйте ся, що ви з біди виїхали за море щастя шукати; ви є щасливими, бо вам найбогатші люди завидують, бо не видите і не чуєте тих страхів, тих громів гарматних, що і вікна з хати вилітають. І ще раз кажу Вам, не нарікайте на свою долю, бо ви щасливі.

З нашого села забитих є 30 молодих хлопців, а то уланів, Михайло Седюк, Бабієвих два, Юлько Хомотюк, Левон Ялоський Городиловський, старий Байгиль, Іван Дяків, Микита Грибаша, двох, Колодій, Лебедиських два, Луць Олійник, Грабовський Микола з ліса, Даньків Янко і Василь і Сиротів. Другим разом напишу більше імен і ще раз кажу, що Ви щасливі...

„...Бажаю щастя всім, здоровля і многая літа прожити Вам.

„Ваш отець **Т.**"

ВЕЛИКІ ЛЮДИ ДО МАЛИХ ДІЛ — МАЛІ ЛЮДИ ДО ВЕЛИКИХ ДІЛ.

(Надіслана стаття).

Чого вже на Україні не було, тай що на ній не діяло ся?... Були одиниці, які душу і тіло посьвячували для добра свого народа; були ґрупи і партії, які словами і ділами мов огненними язиками запалювали маси і попихали їх наперед... до волї... до свободи. Імена їх золотими буквами записані в книзі правди.

А з другої сторони мов на глум всяким засадам добра і правди, мов на посьміховиско окружаючої природи, множились на Україні бакцилї, які заражували маси мов чумою, затроювали душу невинного брата і гнали його в кіхті неволї, в обійми темности, в пропасть. З дрожию на тілї, з трепетом серця вимовлюємо їх імена.

А нині?... Чи не те саме?... Він батька свого рідного зпід шляхотського кнута вирвати не всилї, а виправляєть ся сьвіт визволяти; він не годен обтерти сліз зголоднілої власної дитини, а береть ся розвязувати сьвітові питаня. Чуже під лїсом критикує, а свого під носом не бачить. О доле, доле! Чи від мачохи ми? Чи Богу не молились? Чому нас опустили? І завдяки тим бакциляз, вислідом тої отруї є те, що ми, сорокмілїоновий народ, не гідні порівнатись навіть з малими народами!

Тимчасом люди знаня, науки, геройства, посьвяти, практики, люди сьвітової слави віддають всї свої труди і заходи для розвязаня таких дрібненьких справ, що на погляд здавали-б ся зовсїм маловажними, незначними. І на розвязку тих справ посьвячують вони все, що їм тільки в житю дороге. Тратять здоровлє, відмовляють собі сьвітських приємностий, недосипляють, недоїдають, ходять, їздять, студіюють, пишуть, говорять, кричать, а все для тої маленької справи. Правда, їх праці часом загал не розуміє і не бачить, але вони власне над тим працюють, чого ще загал не бачить і не розуміє.

Побіда наша лежить в розвязаню всїх тих на позір дрібненьких справ.

Але прийшла хвиля, що ми всі мусимо себе посьвятити; більше як коли, більше як другі народи, бо ми найгірше стоїмо... В нас сила, за нами правда, в нас всего подостатком, та єдности брак, мало сьвідомости. Прийшов час, що кождий з поодинока мусить працювати над собою і над своїм товаришем.

Кождий мусить себе і свого товариша поспитати, що він зробив для тої справи, щоби повернути на вільну батьківську землю, до свобідного краю, на независиму Україну.

І рівночасно з тим кождий мусить себе оцінити, до чого він здібний, що він потрафить зробити для своєї вітчини. Здібности наші з природи відмінні і ріжні. Хто здібний до пера, хто до агітації, хто до баґнета. А хто до нікотрих з тих, то він ще не пропав; він богато ще може зробити... дуже богато. Не тільки той вояк, що у траншеї, але і той, що йому поживу готує і одежу ладить. Не тільки той бореть ся, що пером воює, але і той, що подає йому средства і улекшує дорогу. Нам всїм треба стати до боротьби.

Ми нинї в повнім розгонї боротьби. Найбільші наші люди кажуть нам в Америці зєднати пресу для нашої справи. Тому не стійте здалека, бо мати ваша жде тої помочи, батько ваш здавленим голосом протягає руку о поміч; ваші діти, осліплі з голоду благають вас. Не дайте їм погибати, бо в них наша будучність.

„Пресове Бюро" засноване з рамени Українського Народного Комітету має сповнити тую важну задачу; має зєднати американську опінію для нашої справи. Не дайте йому впасти. Дайте йому жити, бо воно боронить наш рідний край. Дайте йому все, що у вашій змозї. Коли не маєте сили, або змоги помогти йому морально, так віддайте ваше золото.

Наспіє хвиля, що одиниці і ґрупи, впавші жертвою теорії, прийдуть до переконаня, що пора і їм стати рука в руку, плече об плече з нами. І в них ще є серце, і в них ще не загинуло все краще, все лучше, що відріжняє звірину від чоловіка. Відізветь ся і в них спомин про рідний край; приснить ся і їм море крови, яке пролили їхні брати; отворять ся очи, змиють горячу слезу з ока, зітруть піт з затревоженого чола і скажуть: „Ми з Вами".

Тернопільський.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. У., Ню Йорк, Н. Й. — Жаль нам відповісти, що справи Вами порушеної у листі, не можемо ширше розбирати в нашій часописи. Однак не тому, начеб ми не відкривали сторінок нашої газети на пятнованє ворогів нашого народу, бо ми вповні годимо ся з Вами, що народна часопись повинна пятнувати всяку безхарактерність та виставляти на суд суспільности кождого падлюку та запроданця народа. Тим більше годить ся пятнувати всякого брудного калюмніятора, котрий, аби вибілити свою честь, чорнить щирих народних робітників. Сюди треба зачислити згадані у Вашім листі „інформації" пана Цеглинського, про ріжні особи, котрі, як американські Українці могли добре переконатись, тїшать ся широким признанем серед Українців у старім краю. Мимо того всего ми не можемо розводити ся над клеветами сего пана, а то тому, що само повторюванє його клевет готово дати сьвіже оруже ворогам народної справи. Зрештою таке пятнованє не дасть належитої сатисфакції покривдженим жертвам клевети.

ВІДОЗВА ДИКТАТОРА ПЕТРУШЕВИЧА.

Прийшов час нашого рішаючого бою з Польщею, яка йде грабати нашу землю, несучи нашому народови руїну і загладу. В ту важну послїдну хвилю треба доложити всїх зусиль, аби оборонити край перед ворогом.

Щоби скріпити державну владу, Виділ Української Національної Ради і Державний Секретаріят передали всю свою військову і цивільну власть уповновласненому диктаторови. Моя воля тепер є найважнійщим приказом для всякого, хто живе в нашій державі. Хто їй не повинуєть ся, тому не буде пощади; хто її буде слухати, заслужить собі найвисшу нагороду, бо виратує нашу вітчину від ворога.

Із скріпленою державною владою мусить скріпити ся карність, дисципліна, передівсїм у війску. Знайте, що без карности нема війска, а без війска пропаде наша держава. Тому слухати мусите безоглядно своїх старшин, а старшини мусять стати взором для салдатів у виконуваню своїх обовязків. За непослух і невиконуванє салдатського обовязку, дезертирство і т. п. буде вимірена кождому строга кара, до кари смерти включно, бо красше, щоб згинуло кількох злочинників, ніж мала би гинути вітчина.

Першим обовязком кождого є збільшити нашу воєнну силу. Шкільні діти кидають шкільну лавку і міняють книжку на рушницю. Старі господарі кидають свої господарства і добровільно стають у військові ряди, щоби разом з Вами, молоді салдати, до послїдного віддиху бити ворога. Начальна Команда армії подбала про доставу потрібного оружа, амуніції і поживи.

Польські воєнні сили, що прийшли палити і грабити наші села, мордувати українських дїтий, насилувати українських жінок і забезпечити для польського панства панованє на нашій богатій землї, стають щораз меньші.

Вперед, українські салдати! Ми знаємо, що Ви падете під тягаром воєнних трудів і геройських боїв, та ми віримо, що Ваша любов до рідного краю переможе всї труди і недостатки. Вже на краю своєї Галицької землї добули Ви з себе послїдних сил, аби не дати своєї вітчини ворогови.

Далї вперед, українські дїти! Ждуть Вас замучені польською неволею українські села і міста, чекають Вас там Ваші родини, благословить Вас на послїдний бій і на славну побіду весь український нарід.

Заліщики, дня 9. липня 1919.

Др. Евген Петрушевич,
уповновласнений диктатор.

ДО ВІДОМА МІСЦЕВИМ УРЯДНИКАМ І ВСІМ ЧЛЕНАМ У. Н. СОЮЗА.

Отсим подаєть ся до відома, що вислїд голосованя відділів У. Н. Союза через „референдум" над справою календаря на рік 1920 зістав замкнений і провірений головним урядом дня 31. липня 1919 р. Вислїд голосованя є слїдуючий:

133 відділів голосувало, що годять ся платити за календар У. Н. Союза на рік 1920, кождий по 30 цнт.

65 відділів голосувало, що не годять ся платити за календар на рік 1920 по 30 цнт. і не хотіли, щоби У. Н. Союз видавав членам календар безплатно.

5 відділів голосувало, щоби ціна за календар на рік 1920 була по 25 цнт., то є таксамо як було на рік 1919.

Разом голосувало **203** відділів.

Не голосувало **109** відділів.

На підставі повисшого, календар на рік 1920 буде виданий і кождий член У. Н. Союза з кінцем місяця грудня с. р. має заплатити до місцевого уряду за календар по 30 центів.

Джерзи Сіти, Н. Дж., 20. серпня 1919.

Ст. Милянович,
гол. рек. секр. У. Н. С.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

АНҐЛІЙСЬКИЙ ОСУД ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Звісний анґлїйський тижневник „The Nation" з 19. липня б. р. пише у своїм тижневім полїтичнім огляді між иншим таке про польське відродженє:

„Ми боїмо ся, що сповненє польських надій є далеко йдуче і що новоповставша Польща не буде представлятись етноґрафічною Польщею з безуслївно польським населенем, так, як сього хотів Вілсон, тільки яко історичною Польщею, з колишнім імперіялїзмом і давними внутрішними причинами польського упадку. Як би ми були Поляками, то ми думалиб, що двайцятимілїонового народу буде досить, як він є змішаний з трома мілїонами Німців і пятьма мілїонами Жидів, не додаючи вже дальших мілїонів Українців, Білорусинів і Литовців. Але видно, що Поляки є в полїтиці недосьвідченим народом, і коли союзники (антанта) зроблять Полякам сей згубний дарунок чужої землї, то історія їх осудить за те".

НОВІ МОСКВОФІЛЬСЬКІ ЗАХОДИ.

Старі москвофільські діячі звили собі в Чехо-Словакії тепле кубелечко, з якого зачинають призабуту вже москвофільську аґітацію. У Празї йдуть виклади й збори, видають ся брошури з зазивом до будованя „єдиної неділимої" і орґанізуєть ся армія для Колчака.

У Празї „подвизается" відомий редактор колишньої „Россіи" й „Руси" Е. А. Ефімовський і виголошує виклади, в яких „відроджує" Росію й нищить ворогів „обєдінєнія" — Українців.

Таку-ж саму лїнію веде празьке „Русское Дѣло", що гуртує коло себе і „карпаторуських" ренеґатів. Нема числа, щоб воно не нападало на „злобствующих самостійників" та на „малоросійський сепаратизм".

Чеські часописи, як приклад „Народні Лїсти", переповнені теж подібними статями всїляких „діячів" в роді д-ра Кусака, які хотїлиб угорську Україну зробити центром обєдінительного руху.

Заходом тих же кругів висилаєть ся до Парижа окрема москвофільська депутація.

Подібні обєдинительні заходи роблять ся ґрафом Бобринським в Білгороді і Люблянї.

З нагоди всїх тих русофільських заходів, особливож з нагоди ворожих виступів проти України, пише „Чеське Слово":

„Ми не можемо так, як напр. др. Кусак, ображати Україну, хоч би ми й вірили у велику могучу Росію. Ми віримо твердо, що так, як велика Росія може істнувати без Карпатської Руси, таксамо може бути Росія сильна і без України, коли Україна стане незалежною державою. Ми не сьміємо дивити ся на Україну з великоруського становища, а мусимо оглядати ся на дух нового часу й признати кождому народови право на самовизначенє".

Ще яснійше висказуєть ся проти обєдинительних заходів проф. Бідло в „Чеській Демократії" з 20. червня. Проф. Бідло домагаєть ся, щоби Чехи кинули всї „сделки" з „обновителями" Росії й признали без застережень самостійність українського народу й української держави. Москвофільські заходи не тільки небезпечні й некорисні, але й неоправдані, і Великоросія мусить зректи ся своїх імперіялїстичних посяганЬ на Україну та числити ся з дійсним станом. Тільки тодї буде Велика Росія сильною державою.

(„Шлях", з 12. липня 1919).

ЗБИРАЙТЕ І СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА 100.000-НИЙ ФОНД ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ.

УКРАЇНЦЇ В ОБОРОНЇ ЧЕСТИ АМЕРИКАНСЬКИХ ЖОВНЇРІВ.

(Надіслана стаття).

Американцї плянують поставити в 236 містах Злучених Держав памятники в честь жовнїрів, що полягли на полях Франції в боротьбі за волю народів в Европі. На тих памятниках мають бути поміщені імена поляглих жовнїрів, котрі походили з тих міст, де будуть побудовані памятники.

Сею справою займають ся дві орґанїзації, котрі для сеї цїли получились в один спільний комітет під назвою: Bureau of Memorial Buildings of War Camp Community Service. Головою бюра є Гаррісон Ґрей Отіс, а підпирають його впливові особи в цїлих Злучених Державах, між ними мінїстер торговлї Вілїєм С. Редфілд, Френклин К. Лейн, мінїстер внутрішних справ, Френк А. Вендерлип і инші.

Ся акція заслугує на признанє і підперте усїх горожан і всїх іміґрантів, що живуть в Злучених Державах, бо ті жовнїри американські славно сповнили службу своїй вітчинї і цїлому людству. Вони боролись славно так як і їх предки, котрі все боролись за волю і свободу. Вони віддали своє житє у повній вірі, що за ту жертву куплять волю тим народам, котрі ще не мають волї. Цьвіт слави і чести красить їх могили і кождий з пошаною поклонить ся памяти тих героїв. Кождий скаже, що вони полягли славно у бою за волю, як лягали їх предки за Вашінґтона і за Лїнкольна.

Але і тут прикру нуту вносять Поляки. Вони хотїли би, щоби між іменами американських героїв були також імена польських леґіонерів, зібраних Падеревским в Америцї за французькі гроші, а котрих він посилав нападати, рабувати і загарбувати чужі краї, а зокрема краї українські і литовські.

Сї леґіонери Падеревского се війско заборче, яке злочинно напало на галицьку Україну та обрабувало український нарід з його тяжко здобутої волї. Є між ними американські горожани і се ще гірше, що їх ужито для злочинного розбою, бо сим Поляки намагались кинути тїнь своєї неслави за свій злочин також на Америку.

Річ ясна, що імя польского леґіонера-заборця, що ніс неволю другим народам, не повинно стояти на однім памятнику обіч імен американських героїв, котрі боролись і полягли за волю других народів, між ними і за волю Поляків, а також і тих народів, котрих Поляки хотять обрабувати з волї, за яку сини Америки проливали свою кров.

Обовязком Українцїв в кождім місті, де має бути побудований памятник поляглим американським героям, є запротестувати проти того, аби між їх іменами були також імена леґіонерів-заборцїв Галера і Падеревского.

* * *

Так зробили вже Українцї із **Стемфорд, Конн.,** котрі вислали до міських властий протест і видрукували його в місцевій американській ґазетї.

В стемфордській анґлїйській ґазетї „The Daily Advocate" тамошні Українцї помістили отсї два протести проти уміщуваня імен польських леґіонерів на памятнику:

OBJECT TO POLISH LEGION.

UKRAINIANS WOULD NOT INCLUDE ITS MEMBERS IN SOLDIER'S MEMORIAL.

In a communication addressed to "the City Authorities of Stamford," the Ukrainian National Committee of Stamford of which John Kresan is president,, object to having names of members of the Polish Legion placed in the Soldiers' Memorial. The letter reads:

"American citizens and immigrants of Ukrainian descent residing in Stamford, Conn., rejoice at the news of the proposed Memorial to be erected in our city of Stamford to commemorate Stamford Soldiers, Sailors, Marines, Welfare Secretaries and Chaplains who served in the World War—both those soldiers who were killed in action or died from wounds or disease and those who survived.

"The Ukrainians of Stamford are willing to lend a helping hand to the Memorial Committee, and to contribute materially to the best of their ability. We shall be happy to see names inscribed thereon of all our brave boys who served in the army or navy including members of Students Army Training Corps, chaplains, Y. M. C. A., Knights of Columbus, Salvation Army, Red Cross Secretaries, Merchant Marine Members, Chemical Welfare Service Soldiers and Stamford soldiers who served in the Allied armies, including all foreigners who by draft or voluntarily served in the regular American Army and Navy in whatever capacity.

"But the American citizens and immigrants of Ukrainian descent residing in Stamford, and in the immediate vicinity and grouped in the Ukrainian National Committee of the United States, Inc., do hereby most energetically protest against including thereon the names of Polish Legion members.

"Gentlemen, by no means do we stand in opposition to the citizens and immigrants of Polish descent who partook as well as we did in the service of the great American Army and Navy, fighting for justice, democracy, liberty and self determination of all subjugated nations but we consider it the most scandalous and unworthy of true Americanism, a matter to put the Polish Legionaries on a par with the American troops.

"The Ukrainians of Stamford and throughout the world (to our knowledge the Lithuanians and White Ruthenians entertain the same sentiments), consider these Polish Legionaries as bands of pillagers and murderers, who butchered our innocent and defenseless Ukrainian children, wives, parents, and relatives; who burned and razed our homes, schools, churches and other institutions in East Galicia, Kholm region and other parts of Ukraine. Consequently, not only could we contribute nothing for a Memorial honoring these Polish Legionaries, but such a Memorial would serve to cause a constant provocation and ire with all citizens and resident of Ukrainian descent. It is impossible to understand how any one could propose to have the imperialistic Polish Legionaries placed along with our American heroes—the more so that no other distinct national group will be so privileged. And being aware of the outrages committed against Jews, Ukrainians, White Ruthenians and Lithuanians by these very same Polish Legionaries even now—the surviving American heroes on return home, would not at all consider it an honor to be placed beside the ignominious Polish huns.

"Gentlemen, permit us to cast some light on the Polish Legionaries and their activity, that would serve as the ground and cause of our earnest protest.

"(1.) The Poles have craftily obtained the good offices of the United States in forming their legion in Canada and recruiting Poles all over the States for imperialistic purposes in Europe, namely, to destroy the Ukrainian and Lithuanian Peoples' Republic.

"The Polish troops so recruited are under the command of an Austrian General Haller, who himself is of German extraction. Gen. Haller and Gen. Pilsudski, the new Polish President, have organized the Polish Legions, with assistance of the Austrian and the Prussian empires, and both these generals have used the legions for three years in combating the Allies. All honest Americans knom that President Pilsudski, Gen. Haller and the Prime Minister Paderewski are materializing the policy of Bismarck founded on principle of 'might before right,' and with the aid of this imperialistic policy they endeavor to subjugate the Ukrainian and Lithuanian peoples.

"(2.) We consider it a detestable treachery for America's faith and principles on the part of Haller and his Polish Legionaries recruiting in America from American citizens of Polish descent; for these Legionaries are used to promote the veritably Prussian policy in the East against the new-born Peoples' Republics of Western Ukraine and Lithuania.

"Gentlemen, hoping that these important and well-grounded fact will be favorably considered, we have the honor to present once more our protest against the use of Polish Legion members in the Memeorial to be erected at Stamford."

UKRAINIANS STATE THEIR POSITION.

WHY THEY DON'T WANT NAMES OF THE POLISH LEGIONARIES ON SOLDIERS' MEMORIAL.

MAD IMPERIALISTIC DRIVE UPON DEFENSELESS PEASANTS

A PROTEST ADDRESSED TO AMERICANS WHO LOVE TRUTH.

The following has been addressed to the city authorities of Stamford, with a request to have it published:

American citizens and immigrants of Ukrainian origin residing in Stamford and vicinity, and grouped in the Ukrainian National Committe of United States, Inc., have lodged a protest against the use of Polish Legion members' names in the proposed Soldiers' Memorial to be erected at Stamford. This protest is well founded on facts, and ample reasons were given to support the same. It was unanimously and enthusiastically endorsed by American citizens and residents of Lithuanian descent at Stamford as well grounded and unexaggerated protest, and the Lithuanians expressed their earnest desire to go on record as being opposed to have their earnest desire to go on record as being opposed to have the names of members of the Polish Legion placed on the Soldiers' Memorial.

The protest was published in the issue of The Daily Advocate of July 28, under the caption "Object to Polish Legion," and met with hearty approval of thinking Americans and other nationalities of Stamford than Polish. And although the Ukrainians and Lithuanians (by endorsement) have clearly stated that "by no means do we stand in opposition to the citizens and immigrants of Polish descent who partook as well as we did in the service of the great American Army and Navy, fighting for justice, democracy, liberty and self-determination of all subjugated nations, but we consider it the most scandalous and unworthy of true Americanism a matter to put the Polish Legionaries on a par with the American troops" (sic!) yet the Poles of Stamford have attacked the Ukrainians in a most undignified and predatory way, as was expected. In repudiating charges based on recent historical events, and atrocities committed by Polish Legionaries from America in Ukraine—atrocities performed in the mad rush to conquer the Ukrainian and Lithuanian territories, and known to the whole civilized world—the Poles did nothing to disprove our statement about the nature of these Polish Legionaries, their awful deeds, and forceful imperialistic subjugation of purely Ukrainian territories of East Galicia, Kholm, Podlakhia, Polissia and Volhynia; they did not explain the reason for such an unjustified aggression in Ukraine. The Poles simply denied—a policy employed by all who are conscious of injustice, yet unwilling to admit the guilt frankly.

WHAT UKRAINIANS THINK OF POLES.

The Poles, in their counter-protest have not even mentioned about the forceful enslavement of eight million Ukrainians who prefer death above the hateful Austrian-Polish domination in Ukraine. They at once begin to accuse falsely the Ukrainian nation and its desire for liberation from Polish yoke as the German propaganda.

To the Polish mind, every movement of Ukrainians and Lithuanians to freedom and self-determination is a German propaganda. The Poles alone have the right to be free men, and all other surrounding Slav nations must humbly acquiesce to the haughty Polish nobility. To their mind, the Prussian militarism and imperialism must be upheld, no more in Germany, to be sure, but in Poland, which by all means desires to appropriate all foreign territories "from the Baltic to the Black Sea." This is the daily prayer and desire of the majority of Poles. It would be a futile endeavor to demonstrate it friefly in this article. Let every good American citizen prove it for himself; he may do so through conversation with Poles, who will tell him that East Galicia, Kholm, and other parts of Ukraine or Lithuania are not Ukraine or Lithuania, but "ethnographic Poland," because Poland has subjugated these territories a few hundred years ago and therefore has the right to everlasting domination therein, irrespective of the free will of the forty million democratic Ukrainian nation.

As is so evident in the Polish counter-protest, that even deny us the right to call ourselves our own native name—the Ukrainians—and consciously try to bluff the American public ehat "the Supreme Allied Council at Versailles handed over to Poland territory in East Galicia on ethnical (sic) and historical basis indisputably Polish" (note: according to Polish census alone, there are only 16% Polish colonists in East Galicia).

WHY UKRAINE MADE TTEATY.

The civilized world is aware why Ukraine was compelled to make treaty with Germany at Brest-Litovsk. The Russian Bolshevik anarchy contsrained her to do so; so was Rumania and other countries compelled to enter into negotiations with the invading Germans. But the same civilized world knows that these Germans deposed our Ukrainian government, which disagreed with German policy in Ukraine, and that the Ukrainian nation has given the mad German policy in Ukraine a final blow by denying the Germans all foodstuffs and by expelling the same from Ukraine.

On the contrary, as was stated in our first protest, Poles were the ones who, under their Austrian General Haller, fought the Allies during three years; and under this Gen. Haller the Polish Legions from America now fight the Ukrainians and the Lithuanians. The Poles have shown themselves the greatest opportunists the world ever saw. Their abominable policy in the Austrian empire in supporting the Austrian Germans against all other nationalities of Austria, just simply for the special privileges the Poles were granted in the Ukrainian Galicia, is notorious. What the boastful Poles did for America and the Allies, let the statement of Lloyd George, the English Premier, suffice to demonstrate: "Polnad has not fought on our side, and has contributed nothing in this war. Poland must be thankful for everything she has gained. The standpoint taken by the Poles during the war was not permanent, and it is incomprehensible why the Great Powers allow the establishment of peace to be dependent upon whether the Polish territorial ambitions are satisfied or not." What these "territorial ambitions" are, intelligent Americans well know: it is to conquer Ukrainian East Galicia, Kholm, Podlakhia, Polissia, Volhynia, as well as the Lithuanian territory. And for this diabolical purpose the Polish Legionaries from America are being used in their bloodthirsty imperialistic occupation in Ukraine and Lithuania, and therefore they are unworthy to be included on the Soldiers' Memorial.

AIM TO CREATE POLISH EMPIRE.

What right have the Poles to send a "punitive expedition" to East Galicia, in order to oppress the unwilling Ukrainians and compel them to bow before the haughty Polish landowners and the Austrian officials? Is there anything democratic and human about it—to punish the unwilling millions of Ukrainians, exhausted, hungry, naked and defenseless Ukrainian peasants? It is evident that for no other reason but to create a great Polish Empire and occupy the rich Ukrainian soil, oil fields and many millions of Ukrainians, are these Polish Legionaries used.

The fact that Poland may be "a friend of America" does not vindicate the highway robbery of the Polish Legionaries from America in the Ukraine and Lithuania, in their mad imperialistic drive, and therefore they can never be placed along with our Aemrican heroes.

This eager protest is not "to start any jealousy or feeling between nationalities in this matter," as a certain "Father of a Soldier" asserts in his letter to The Daily Advocate on the 2d inst.

Nor do the Ukrainians and the Lithuanians want "to defeat the movement for a fitting Soldiers' Memorial... to put some cheap and tawdry memorial instead," as the "Father of a Soldier" appears to think.

WILL HELP SOLDIERS' MEMORIAL.

As was publicly announced, the Ukrainians and the Lithuanians, as faithful Americans, will contribute materially, to the best of their ability, with the object of making the Soldiers' emorial the great pride of our worthy city of Stamford, as long as the names of the ignominious Polish Legionaries are excluded therefrom.

The Ukrainians of Stamford as loyal Americans, are ready to organize a movement and a special committee to solicit funds among all Americans and the Ukrainians in particular.

The Ukrainians also intend to hold various entertainments and a public Ukrainian concert in due time for the purpose of helping to erect a worthy soldiers' monument for our fair city of Stamford.

With earnest appeal to all truth-loving Americans for sympathy and understanding of our well-founded protest, we have the honor to remain,

Respectfully yours,
John Kresan, pres.
John Kashtaniuk, rec. sec'y.
Vasil Karye, treas.
Joseph Tyrchyk, exec. memb.

До сього протесту прилучились також стемфордські Литовцї, котрі помістили в сій ґазетї таку заяву:

LITHUANIANS SUPPORT UKRAINIANS.

To the Editors of the Daily Advocate:

In the issue of The Laily Advocate of July 28, there appeared an article under heading "Object to Polish Legion."

In the said article, the Ukrainians of Stamford eagerly protest against placing the names of the members of the Polish Legion in soldiers' memorial.

What is said in that article concerning the activities of the Polish Legionaries is well-founded on facts, and it is in no way exaggerated. That the sentiment of the Lithuanians as well as that of other people who have suffered at the hands of the Polish Legionaries is as so ably expressed by the Ukrainian National Committee of Stamford.

The Lithuanians of Stamford endorse the protest, and are desirious to go on record as being opposed to have the names of the members of the Polish Legion placed on Soldiers' Memorial.

At a recent meeting held by the Lithuanians of Stamford, the following resolution was adopted:

"Whereas, The Imperialistic Polish Legionaries are carrying on the policy of annexation and aggrandizement, and, in pursuing their policy, have completely disregarded the order of the Allied command to cease terrorizing the peoples of the Lithuania and Ukrainia, and

"Whereas, Wholesale crimes are committed by the Polish Legionaries against the helpless Jewish citizens of Lithuania, Ukrainia, and Poland; therefore be it

"Resolved, That we, American citizens of Lithuanian descent, and residents of Stamford, do hereby endorse the protest lodged by the Ukrainian National Committee of Stamford and jointly protest against having the names of the members of the Polish Legion placed on the Soldiers' Memorial.

John Pocius, Chairman.
F. W. Na[illegible], Secretary.

ВАЖНЕ ЛИШЕ ДЛЯ МУЩИН І ХЛОПЦЇВ В НЮ ЙОРКУ.

Січ ім. Б. Хмельницького в Ню Йорку, 1-ший відділ С. О. в Злуч. Державах просить всїх Українцїв, мущин і хлопцїв, на дуже поучаючий відчит про

ВЕНЕРИЧНІ ХОРОБИ.

Сей відчит виголосить звісний нашому загалови лїкар Українець д. Іван Сміт, а відбудеть ся він в середу, 27. серпня б. р., точно о годинї 8.15 вечер, в концертовій салї Українського Народного Дому, 217-219 E. 6th St. New York.

Жінки і дївчата нехай сей раз перебачають, а ми вскорості постараємось дати поучаючий відчит осібно для них.

Мущини повинні використати сю рідку нагоду як слїд. Хто опустить сей відчит, буде з певностию жалувати.

Вступ вільний для всїх.

Січ ім. Б. Хмельницького.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Наша газета є присьвячена робітничій справі. Доля та судьба нашого робітника лежить нам на серци передівсім. Не дбаєм о зиск, тільки о твоє добро, мученику праці! — Пренумеруйте „Свободу"! („Свобода", число 1-ше, 15. вересня 1893).

Український Народе!

Наш рідний край, ціла Україна палахкотить нині в страшнім огни. Наша земля рідна засіяна трупами наших братів, котрі лягли в нерівнім бою з московськими і польськими імперіялістами.

Кістками наших батьків і братів поскородили вороги нашу землю. В огненім поході на нас вони оставляють за собою лиш плач і руїну.

Московсько-польська змова на наше житє. Два вороги наші подали собі руки і сприсягли ся позбавити нас самостійности.

Невжеж серця в нас закаменілі? Невжеж ми не хочемо чути просьби наших батьків, конаючих в ляцькім й московськім ярмі?! Невжеж для нас, що 500 літ бороли ся о своє свобідне істнованє, нема надій, нема ратунку?!

Надія є й ратунок є. Ми мусимо свою справу поставити ясно перед сьвітом, мусимо представити американському народови і конґресови свої кривди, мусимо доложити всіх зусиль, щоб справу направити!

І коли станемо всі разом під один синьо-жовтий прапор, коли для власної оборони кинемо всі свої сили, коли посьвятимо ся всі для рідної справи — тоді ми виграємо свою битву!

Бінґемтонські Українці роблять спільно з Литовцями протестаційне віче в неділю, 24. серпня, в ґімназіяльній сали при Мейн улици, Бінґемтон, Н. Й. Обовязком кождого Українця є явити ся на сім вічу. Повинні прибути також Українці з околиць. Саля велика, — помістить понад 3.000 людий. Литовці появлять ся численно. Буде також богато Американців.

Американець Джан Дж. Ірвінґ, бувший мейор Бінґемтону, буде предсідателем віча.

М. Зазуляк, з Ню Йорку буде співати українські, американські й литовські пісні.

Ряд бесідників виголосить промови в мовах: анґлійській, українській і литовській.

Приходіть всі!

Початок о годині 2.30 пополудни.

Український Народний Комітет в Бінґемтон, Н. Й.

ВЕЛИКИЙ ФЕСТИН ЧОТИРОХ НАРОДІВ В БРУКЛИНІ, Н. Й.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 24. С. М. в ГАЙЛЕНД ПОБЛИК ПАРКУ (Highland Public Park) **буде**

ВЕЛИКИЙ ФЕСТИН УКРАЇНСЬКО-ЛИТОВСЬКО-ЛАТИСЬКО-ЕСТОНСЬКИЙ.

Вступ до парку на фестин 10 центів.

Фестин зачнеть ся о 10. годині рано і буде тривати до 10. години в ночи.

О 2-гій годині сполудня зачнеть ся українсько-литовський концерт, в якім будуть брати участь українські і литовські хори. **П. М. Зазуляк** виконає українські сольові продукції, а **пані Марія Каружіюте** литовські.

Українці з Бруклина, Ню Йорку, Джерзи Сіти, Нюарку й околиці повинні взяти громадну участь в тім першім фестині чотирох народів в Америці.

З ЖИТЕЙСЬКОЇ МУДРОСТИ.

Хто всьо, що знає—виговорить,
Всьо, що зачує—те повторить,
Що не сподобаєсь йому — зганить
І жалуєсь на всьо, що заболить,
Такий приятеля не має —
Від него всякий утікає.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ҐРУП ТОВАРИСЬКИХ ДО КАЛЄНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1920 РІК.

Калєндар У. Н. Союза, який розходить ся у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бізнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенє до калєндаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20.000 примірників. Ціла сторона, 34 кв. цалів, коштує 25.00 дол. Місце на окладинках та спеціяльні сторони дорозше, після умови. Пів сторони коштує 14 дол.; чверть сторони $7.00. Найменьше оголошенє може обіймати осьму часть сторони і коштує 4.00 дол. Хто хотів би в своїм оголошеню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бізнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовленя такої кліші з фотоґрафії, то значить, що його оголошенє буде о стільки дорозше коштувати, скільки винесе кошт виготовленя з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находити ся в редакції по день 15 вересня б. р. Гроші за оголошеня належить посилати рівночасно. Оголошеня на кредит безуслівно не будуть друкувати ся.

З гори зазначуєть ся, що всякі оголошеня від фірм „лікарських", що то лічать листовно на сотки миль, відтак оголошеня покутних „банкирів" без урядової запоруки, та всі такі оголошеня, з яких на перший погляд пізнати, що вони є обчислені на ошуканство легковірних, не можуть бути поміщені в калєндарі У. Н. Союза.

Фотоґрафії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі, театральні і т. п., котрі хотілиб, аби їх фотоґрафії були поміщені в калєндари на 1920 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15. вересня б. р. Рівночасно просить ся прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи", на суму $6.00. Сі гроші ужиєть ся на покрите коштів виготовленя з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в калєндари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані!

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J

МУЗИЧНИЙ КУТИК.

М. І. Едельман.

ДЕЩО ПРО ІНСТРУМЕНТАЛЬНУ МУЗИКУ.

(Дальше).

Дещо про розсувний тромбон.

Від одного з моїх учеників, котрий грає на розсувнім тромбоні, а котрий через довший час побирав лекції музики ще передтим, заки зі мною познакомив ся, я довідав ся, що його попередний учитель музики мав сказати таке, що добрий розсувний тромбон повинен затримувати ся сам на кождій позиції. Коли сей якийсь учитель справді так висловив ся, то я мушу тут заявити, що така інструкція є дуже нечесна і несовісна.

Ся справа є власне причиною, яка спонукує мене написати тут кілька слів про розсувний тромбон.

Розсувний тромбон називаєть ся по анґлійськи slide trombone (слайд тромбон). Коли ми розуміємо як слід анґлійське слово „слайд" (сувати ся, совгати ся), то нам зараз стане ясно, яка се нісенітниця, коли хтось скаже, що сувалка („слайд") в тромбоні має задержувати ся довільно на кождій позиції. Се щось так, гейби хто сказав, що совгаючий ся на леді чоловік мусить помимо своєї волі задержати ся на совганці у таких а таких місцях. А чейже кождому відомо, що совгаючий ся не стане на леді без відповідної причини. Такою причиною може бути або воля совгаючого ся (коли він сам хоче задержати ся), або лиха, нерівна совганка. Так воно є і з розсувним тромбоном.

Тромбони є двоякого рода: одні, як і инші мосяжні інструменти, мають кляпи (пістони); другі замісць кляп мають довгу й рівну цилїндрову рурку, сувалку, закривлену на подобу букви U. Ся рурка є вложена в иншу рурку і може довільно з неї висувати ся. Через всуванє і висуванє сеї сувалки видобуваєть ся з інструменту ріжні тони.

Всі музичні критики заявляють згідно, що із всіх мосяжних інструментів розсувний тромбон має найгарнійший тон.

Як кождий инший мосяжний інструмент, розсувний тромбон має 7 позицій. Перша позиція, подібно як в кождім иншім мосяжнім інструменті, є тоді, коли видобуваєть ся тон без уживаня машини (кляп). Друга позиція видає тон такий, як друга кляпа в інструментах з пістонами (пістон називаєть ся по анґлійськи piston або також valve). Трета позиція видає тон такий, як перша кляпа. Четверта позиція видає тон такий, як перша і друга кляпа. Пята позиція видає тон такий, як друга і трета кляпа. Шеста позиція видає тон такий, як перша і трета кляпа. Сема позиція видає тон такий, як перша, друга і трета кляпа.

Кожда позиція є віддалена одна від другої о 3½ цаля.

Розсувний тромбон є переважно інструментом сольовим. Ноти для сього інструменту пишуть ся в ключі басовім, але иноді для вигоди бувають також ноти, писані в ключі скрипковім і теноровім.

В орхестрах тромбони грають звичайно партії (голоси) гармонійні. В орхестрі дутій вони грають дуже часто ті части, які в орхестрі смичковій грають віольончелі.

Відповідно до своєї величини і до висоти фундаментального тону, тромбони є трoякого рода: альтові, басові і теновi (E flat alto, E flat bass, B flat tenor). Бувають ще й такі тромбони, котрі при розтрубі (bell) мають одну кляпу. Сю кляпу порушуєть ся великим пальцем (палюхом) лївої руки, а уживаєть ся її тоді, коли треба виконувати трелї, або видобувати низкі тони (виконувати трелї сувалкою є дуже трудно).

Великий ефект і красу дає квартет, зложений з отсих інструментів: B flat trumpet (трубка), E flat alto, B flat trombone, E flat bass trombone.

Хто гармонізує якусь мельодію правильно, то ноти на тромбон пише завше стакато (уривано), а ніколи леґато (гладко), бо леґато є дуже тяжко на тромбоні виконати.

Історія доказує, що тромбони були вже звісні у старинних Єгиптян, а також у Греків і Римлян. При розкопуваню Помпеї в 1755 році надибано у звалищах того старинного римського міста між иншими річами і тромбони, з яких кілька подаровано тодішному анґлїйському королеви Юрієви III. Сї тромбони можна тепер оглядати в лондонськім музею.

Коли хтось хоче грати добре на тромбоні, мусить зоружитись у велику терпиливість і витривалість. Тромбон вимагає від грача не тільки доброго слуху, але також відповідного виробленя мускулів правої руки, а особливо доброго розвиненя ручного суставця (wrist), бо сувалкою не можна сувати поволи, але швидко кидати суставцем (не цілою рукою!), а се осягаєть ся лише довшою витривалою працею.

Дуже є приємно слухати, як хто грає добре на тромбоні, бо тоді чуємо незвичайно лагідні і милозвучні тони. Але кілько то праці треба, щоб на тім інструменті заграти як слід! Доброго тромбоніста може зрозуміти й оцінити лише добрий музикант.

Початкуючим тромбоністам я раджу узброїти ся перш усього у велику терпеливість і не надіяти ся великого успіху в короткім часі. Хто-ж не має потрібної витривалости, нехай радше не зачинає, бо лїпше є не зачинати, ніж зачате покидати.

Граючі на тромбоні не повинні тягнути сувалкою тоді, як переходять з одного тону до другого. Через таке суванє видобуваєть ся з інструменту якийсь дивовижний звук, котрий може вдоволити лише низшу клясу людий, але не музикальне ухо, привикле до гарних, артистичних тонів. Такі ричачі тони можете почути по циркових і кабаретових орхестрах, але ніколи не почуєте їх на поважних симфонічних концертах.

Дуже часто трафляєть ся, що сувалка затримуєть ся сама з себе. Се буває звичайно від згущеної оливи, якою смаруєть ся сувалку; сувалка не хоче тоді легко і гладко ходити. На се є випробувана рада. Коли вам таке лучить ся, пустіть на сувалку кілька крапель звичайної нафти, а перешкода сейчас зникне.

Кождого другого дня треба налити до сувалки теплої води і добре її виполокати.

(Дальше буде).

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

В. О., Расін, Віс. — На Ваші питаня відповідаємо по черзі ось-так: 1. Ніколи не є запізно вчити ся. Я (М. І. Едельман) мав учеників, котрі мали по 40 літ, і робили добрий поступ в музиці. — 2. Нема осібних інструментів для мущин, а осібних для женщин. Кождий інструмент музичний є добрий для обох полів, а особливо фортепян (пяно). — 3. Учіть ся грати на такім інструменті, який Вам найбільше до вподоби. Кождий інструмент має більше-меньше однакові вимоги. — 4. Спробуйте взяти 10 лекцій у мене через почту, а відтак побачимо, що дальше робити. — 5. У нас в Америці нема музичних шкіл. Американці мають їх богато; мають і такі, які учать почтою, і голосять, що їх ученики роблять добрий поступ. Тут подаю Вам адреси кількох таких шкіл. Ось вони: Virtuoso Cornet School, Buffalo, New York. — University Extension Conservatory, 4441 Siegel-Myers Building, Chicago, Ill. — New York School of Music and Arts, Central Park West, cor. 95th Street, New York City. — National Conservatory of Music, 218 S. Wabash, Chicago, Ill., suite 950. — Bonus System of Musical Education, Decatur, Ill.

М. О., Форд Сіти, Па. — Українських підручників до науки на дутих музичних інструментах нема. Послугуйте ся підручниками анґлійськими, бо в них при помочи учителя легко визнати ся.

Й. К., Котсвіл, Па. — Адреса п. Едельмана така: Mr. M. I. Edelman, 298 Belmont Avenue, Newark, N. J.

Н. Л., Савт Бетлегем, Па. — Саксофон можна дістати в музичній торговли К. Фішера в Ню Йорку (його адресу найдете в „Свободі"). Напишіть до него по українськи, а він вишле Вам даром свій цінник і Ви з него виберете собі такий інструмент, який Вам подобаєть ся.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошень женитьби не приймаєсь).

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Новий іміґраційний проект накладає великі обовязки на чужинців.

Посол Альберт Джонсон, зі стейту Вашінґтон, вніс новий іміґраційний законопроект, котрий накладає великі обовязки на чужинців і заводить для них великі заостреня і обтяженя. Джонсон проектує, щоби Злучені Держави заборонили безуслівно на протяг двох літ вступ нефаховим робітникам. Ще иншими головними точками проекту є:

Чужинці протягом першого року свого перебуваня мусять вибрати перші горожанські папери; коли того не зроблять, будуть арештовані і депортовані.

Всї чужинції мусять голосити ся два рази на рік до бюра департаменту праці; коли того не зроблять, будуть арештовані і депортовані.

Всї іміґранти, крім державних урядників, коли хочуть їхати до Злучених Держав, мусять предложити свій пашпорт для візованя в американськім консуляті ще перед виїздом і мусять зложити заяву, що годять ся стати американським горожанином.

Кождий чужинець, що хоче стати горожанином, мусить знати добре анґлїйську мову.

Чужинції, котрі опустять Злучені Держави, не ставши тутешним горожанином, не можуть бути допущені другим разом до сього краю, хиба на їх виїзд згодив ся міністер праці і дав їм в тій цїли пашпорт не на довше, як на один рік.

Чужинції, котрі підчас війни зрікли ся перших паперів, аби уникнути військової служби, мають бути депортовані і поновний вступ до Злучених Держав їм заборонений раз на все.

Чужинець, котрий вибере перші папери в першім році свого перебуваня, мусить чекати пять літ, аби міг стати повним горожанином.

Подорожуючі, адвокати, лїкарі, сьвященики, місіонарі, артисти, хемісти, державні урядники і їх родини допускають ся до Злучених Держав лише на протяг шістьох місяців.

Сталеві робітники задумали страйкувати.

Чи в найблизших днях вибухне в Злучених Державах загальний страйк робітників по зелізних і сталевих фабриках, буде залежати від того, як фабриканти поставлять ся до робітничих домагань. Спеціяльний комітет сих робітників, котрі гуртують ся у 24 союзах, відїде в найблизших днях до Вашінґтону на конференцію з представниками правительства і фабрикантів. Від висліду сеї конференції буде залежати, чи робітники вийдуть на страйк, чи нї. Робітники домагають ся: привернення до праці всїх тих робітників, котрих компанії викинули за орґанїзаційну роботу між робітниками, платячи їм за весь страчений час; 8-годинний день праці; 6-дневний тиждень праці; знесенє 24-годинної шифти; підвишка платнї до такої степенї, аби робітник міг жити в часї теперішної дорожнї; подвійна платня за надзвичайні години праці, або за працю в неділї і сьвята; усуненє компанїчних юнїй; знесенє системи лїкарських оглядин при приниманю робітників до праці. — Ще инші меньші і більші домаганя будуть предложені фабрикантам.

Домаганя углекопів.

Тепер у Вілксберах відбуває ся майнерська конвенція, яка приготовляє домаганя майнерів, які мають ся предложити компанїям в цьвітни слїдуючого року. Домаганем майнерів є: 6-годинний день праці; підвишка платнї о 60%, і признанє юнїї в такій степені, щоби компанії нїяк не сьміли мішати ся до неї.

Оскаржені о кримінальну анархію.

Надзвичайна лава присяглих судіїв в Ню Йорку узнала виновниками трох Росіян, арештованих недавно, і задержала кождого під кавцією 5.000 долярів до розправи. Розправу буде переводити кримінальний судія Вікс, член нюйорського трибуналу. Арештованими є: Петро Бянський, секретар Федерації Російських Союзів у Злучених Державах; Наум Степанюк, редактор московської часописи „Хлїб і Воля", і якийсь Михайло Кравчук. Їх оскаржено яко кримінальних анархістів; вони аґітували за поваленем зорґанїзованого правительства при помочи сили і насильства. У своїй ґазеті вони писали, що треба спалити церкви, арешти, поліційні стації і військові бараки. В одній статї говорить ся, що „Бог є так великим ворогом фундаментальних прав житя, як жандарм або капіталїст", через се його треба також знищити.

Закон про кримінальний синдикалїзм в Мішіґен.

З днем 14. серпня в стейтї Мішіґен війшов в житє новий закон, так званий „Закон про Кримінальний Синдикалїзм", який в мирних часах має заступити силу „Закона про Шпиґунство", ухваленого підчас війни. Новий закон каже, що особи, котрі словом або письмом будуть учити або пропаґувати злочин, саботаж, насильство або инші незаконні методи тероризму яко средство для осягненя промислових або полїтичних реформ, будуть ставлені перед кримінальний суд і їх чекає кара не більше, як 10 лїт арешту або 5.000 долярів гривни, або обі кари разом.

Почтарі дістануть підвишку.

Посол Ґольдфоґель, з Ню Йорку, вніс резолюцію в парляментї, аби правительство піднесло платню почтарам в цїлій державі о 35% їх дотеперішної платнї. Підвишка мала би бути правосильною ще від 1-го липня 1919 року. Подібну резолюцію внесено в висшій палатї.

Хоче 1-центових листів.

Посол Меден, з Іллїнойс, вніс проект в парляментї, аби почтова оплата листа, доручуваного в тій місцевостий, де він є вкинений на почту, виносила 1 цент.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Галицькі Жиди не хочуть польського панованя.

Лондонські „Дейли Нюс", з 3-го липня 1919, пишуть: Жидівська Народна Рада Східної Галичини вислана отсю телеграму до сіонїстичного бюра в Копенгазі: „Твердженя краківських кореспондентів „Дейли Нюс", що жидівське населенє уважає Поляків яко освободителїв, є неправдиве. Щоби впровадити в блуд заграничний загал, деякі звісні асимілянти передали пропамятні письма Полякам, в яких вони домагають ся прилученя східної Галичини до Польщі. Але ті люди не почували себе нїколи Жидами і за ними не стоїть нїяка жидівська фракція. З рештою — Жиди східної Галичини наслїдком строгої військової управи змушені мовчати".

Поляки проголосили загальну мобілїзацію.

„Курієр Кресови Польскі", з 11. липня 1919, повідомляє, що польська доповняюча команда оголосила у Львові і в повітах Львів, Сокаль, Жовква загальний примусовий побір до військової служби чотирох річників, а іменно 1896, 1897, 1898 і 1899, без ріжниції національностий. — („Шлях").

Трудовий Парлямент України.

З кінцем червня 1919 року прибули до Камінця президія і богато членів Трудового Парляменту України. Нарадами парляменту проводить галицький соціял-демократ Семен Вітик, посол до бувшого австрійського парляменту. Дня 6-го липня відбуло ся повне засїданє парляменту, в якім взяли участь представники усїх територій, занятих військами Петлюри. Члени правительства і комісій здавали свої звіти.

З нагоди ювилею Гуса.

Заходом українського інформаційного бюра в Празї появило ся гарне виданє Шевченкового Гуса, зладжено проф. Смаль-Стоцьким. Крім українського тексту є чеський переклад д-ра Тіхого. — („Шлях").